

- tionsliste dem Vorstand des Jasover Prämonstratenserordens* — Deckenfresko aus der Prälatskapelle des jasover Klosters. Um 1790. — Foto J. Čeněk 1968
19. Johann Lukas Kracker, *Der segnende von Engeln getragene hl. Nikolaus*, Detail aus der Zentralszene des Fresko im Gotteshaus des hl. Nikolaus in Prag. Um 1760—1761. Foto V. Obereigner — Fotoarchiv des Staatlichen Instituts für Denkmal- und Naturpflege in Prag
20. Erasmus Schrött, *Apotheose des ungarischen Rechts*, Antrittsfresko aus dem Treppenaufgang des ehemaligen Rathauses (heute Volksbibliothek) in Košice 1781. — Foto Braun 1949
21. Andreas Ignaz Kajetan Trtina, *Die Herabsendung des Heiligen Geistes*, Detail aus dem Gewölbefresko im Sanctuarium der Minoritenkirche in Levoča 1765. — Foto F. Hideg 1962
22. Johann Lukas Kracker — Kreis, Werk eines unbekanntes Freskenmeisters, *Der Bischof mit der Monstranz segnend*, Detail aus der Deckenmalerei in der Sakristei der ehemaligen Prämonstratenserkirche in Leles 1787. — Foto F. Hideg 1969
23. Johann Lukas Kracker — Kreis, Werk eines unbekanntes Freskenmeisters, *Türke Wein kostend*, Detail aus der Verzierung des Wandfreskos im Chor der ehemaligen Paulinerkirche in Trebišov. Um 1778. — Foto F. Hideg 1969
- III. Johann Lukas Kracker, *Die Opferung der Tochter Jephthes*. Um 1762—1765. — Öl, Leinwand, 94 × 74 cm. Unsigniert. In der Sammlung des Museums für Heimatkunde in Sabinov. Farbfoto F. Hideg 1969
- IV. Anton Schmidt, *Die Verlobung der hl. Katharina*, Detail Altarbild aus der ehemaligen Kirche der Jungfrau Maria in Kremnica, heute im Museum der Stadt Kremnica. Um 1762. Öl, Leinwand 225 × 121 cm. Unsigniert. Farbfoto F. Hideg 1969

K otázke pôsobenia Jána Lukáša Krackera a jeho okruhu na Slovensku

Postava maliara a freskára Jána Lukáša Krackera (1717—1779), významného predstaviteľa stredoeurópskej neskorobarokovej maliarskej školy, nie je už dávno v umeleckohistorickej literatúre neznámym pojmom. Vďaka oživenému záujmu o barok dostáva sa umelcova aktivita, zasahujúca územie bývalého rakúskeho mocnárstva vrátane krajín českej koruny a dotýkajúca sa dnes viacerých štátnych celkov, opäť do popredia pozornosti jednotlivých národných umeleckohistorických literatúr.

Časť Krackerovej vrcholnej a neskorej tvorivej aktivity sa viaže ku Slovensku. Globálne hodnotenia slovenského baroka ju síce viackrát registrovali, no jej rozsah a dosah sme dosiaľ v celej šírke nepoznali ani náležite neocenili. Výskum slovenského výtvarného umenia v rámci prác na jeho komplexných dejinách, ktorý v poslednom čase prispel aj k prehĺbenejšiemu poznaniu barokového maliarstva na Slovensku, priviedol nás o. i. na stopu niekoľkých doteraz neznámych, nevidovaných Krackerových diel. Nové zistenia ozrejmili aj niektoré vzťahy širšieho domáceho výtvarnoumeleckého zázemia ku Krackerovi a postavili umelcovu tunajšiu aktivitu do nového svetla.

Tri identifikované oltárne obrazy, o ktoré sa rozširuje Krackerov oevre, predstavujú iba práce priemernej úrovne. Časovo najranejším je obraz *Glorifikácie sv. Jána Nepomuckého* z bývalého kláštorného kostola minoritov v Nižnej Šebastovej na východnom Slovensku, datovaný do roku 1754. Diagonálová kompozícia, neurčité charakterizovanie vzťahu figúr k priestoru, svetelné riešenie i farebná skladba plne korešpondujú s Krackerovou tvorbou z prvej polovice päťdesiatych rokov. Obraz dopĺňa v nastave oltára okrúhle, pomerne intaktné zachované plátno sv. Jozefa Pestúna, ktoré je podľa všetkých štýlových znakov rovnako Krackerovým dielom.

Dva ďalšie oltárne obrazy, neoznačený obraz sv. Jána

Nepomuckého, zobrazujúci sväteovo telo unášané vlnami Vltavy, a signovaný obraz Panny Márie s Ježiškom, datovaný do roku 1778, ktorý identifikovali pracovníci Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti, sú dielami zo sklonku umelcovho života. Nachádzajú sa na bočných oltároch katolíckeho farského kostola vo Vyšnom Medzeve. Jednoduchá statická kompozícia bez barokového vzruchu, eliminácia nadneseného pátosu, zoštíhlenie postáv, upokojenie línie a ductusu štetca dokladajú najmä na obraze Panny Márie už pretvárajúci vplyv klasicizmu na Krackerovu umelecko-estetickú koncepciu. Slabšia úroveň oboch prác naznačuje spoluúčasť pomocníka pri ich realizácii.

Datovanie oltárneho obrazu sv. Jána Nepomuckého z Nižnej Šebastovej do roku 1754 upresňuje súčasne ďalšie súvislosti Krackerovho účinkovania na východnom Slovensku; potvrdzuje hodnovernosť záznamu v Historii domus bývalého paulánskeho kostola vo Vranove nad Topľou, podľa ktorého tu Kracker už roku 1754, a teda nie roku 1757, ako to predpokladá literatúra, realizoval výmalbu rehoľného kostola a kláštora. Z kostolnej fresky pripomína dnes Krackera už iba jej kompozičné riešenie. Jedinou zachovanou ukážkou tejto práce je fragment fresky zo schodišťa kláštora, predstavujúci proroka Eliáša.

Do rokov Krackerovho jasovského pôsobenia, do obdobia tesne po dokončení monumentálnej fresky pražského kostola sv. Mikuláša, do rokov 1762—1765 kladíme vznik biblickej kompozície *Obetovanie Jephtheho dcéry*. Je to plátno vynikajúcej úrovne a delikátnej farebnosti, evidované dosiaľ v zbierkach Vlastivedného múzea v Sabinove ako dielo neznámeho autora. Za Krackera hovorí v tomto prípade nielen charakteristický prudký podhľad, rukopis a farebná skladba, pripomínajúca v mnohom